

**Memòria de la intervenció
arqueològica al carrer de la Marquesa, 1-1b, carrer
del General Castaños 2-2b de Barcelona
(Barcelonès).**

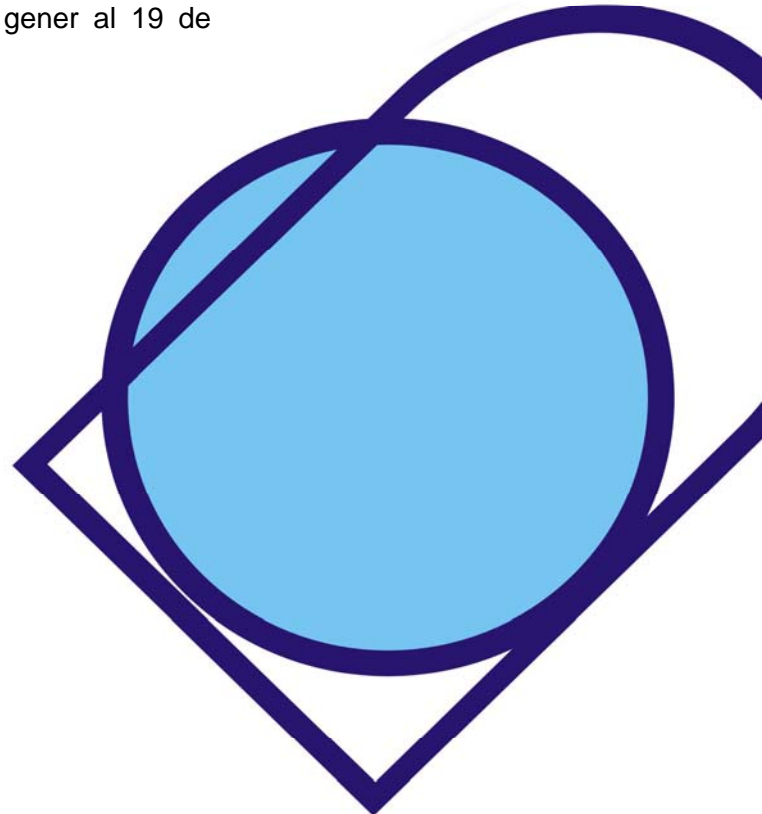
Codi: 009/16

**Núm. Expedient:
R/N 470 K121 BCN-2016/1-15365**

Dates de la intervenció: Del 25 de gener al 19 de febrer del 2016.

Autor: Jordi Ardiaca Rodríguez

Data de lliurament: Agost del 2016 .

FITXA TÈCNICA

Nom del jaciment: Carrer de la Marquesa, 1-1b, General Castaños 2-2b.

Nº de referència de la resolució: R/N 470 K121 BCN-2016/1-15365

Nº d'inventari: 009/16

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Coordenades UTM: UTM31N / ETRS89 E (X) 431812- N (Y) 4581592

s.n.m: 5.01

Superfície avaluada: 322,85 metres quadrats.

Estat de conservació:

Tipus d'intervenció : Preventiva.

Tipus d'activitat : Control.

Cronologia: XVII - XX.

Dates d'execució: del 25 de gener al 29 de febrer del 2016.

Promotor: Districte de Ciutat Vella.

Lloc de dipòsit temporal: Museu d'Història de Barcelona.

Directors/es: Jordi Ardiaca Rodríguez.

Redactors/es de la memòria: Jordi Ardiaca Rodríguez.

Paraules clau: Derivació del Rec Comtal, Mur, Pla de Palau.

Resum: Control de diverses rases obertes al carrer de la Marquesa, 1-1b, General Castaños 2-2b, on s'ha localitzat la derivació del Rec Comtal i una fonamentació indeterminada.

ÍNDEX

Fitxa tècnica.....	pàg. 01
1- Introducció	pàg. 03
2- Situació geogràfica i àmbit d'intervenció	pàg. 05
3- Antecedents històrics i arqueològics	pàg. 06
4- Metodologia	pàg. 17
5- Descripció dels treballs i resultats obtinguts	pàg. 18
6- Conclusions.....	pàg. 31
7- Bibliografia	pàg. 33

ANNEXOS

- Planimetria	pàg. 35
- Inventari d'Unitats Estratigràfiques	pàg. 36
- Inventari fotogràfic	pàg. 37

1. INTRODUCCIÓ

En la present memòria recollim els treballs efectuats a la intervenció arqueològica al carrer de la Marquesa 1-1b, carrer de General Castaños 2-2b, al Districte de Ciutat Vella (Barcelona, Barcelonès), iniciada el dia 25 de gener i finalitzada el 29 de febrer del 2016. El permís inicial anava del 25 de gener fins al 05 de febrer, sent necessàries dues pròrrogues, la primera fins el 19 de febrer i la segona fins el 29 de febrer del 2016.

Degut a les restes localitzades es va presentar un primer informe de tractament de restes no extretes on fèiem esment al cobriment de la derivació del Rec Comtal i d'una claveguera. En el segon informe de tractament de restes extretes es demanava l'autorització pel desmuntatge d'una fonamentació apareguda al carrer General Castaños 2-2b.

La intervenció s'ha efectuat d'acord amb l'autorització emesa pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya amb el número d'expedient R/N 470 K121 BCN-2016/1-15365. L'actuació es cenyeix als procediments establerts a l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El motiu de la intervenció és la reurbanització en plataforma única del tots dos carrers, consistents en la renovació dels paviments, semàfors i embornals, així com la instal·lació del cablejat de fibra òptica. El promotor d'aquets treballs és el Districte de Ciutat Vella, la contracta correspon a Construcciones y Servicios Faus SA, la subcontrata correspon a la empresa Fernández Préstamo Contrucciones S.L.U.

El codi d'intervenció donat pel Servei d'arqueologia de Barcelona ha estat el 009/16.

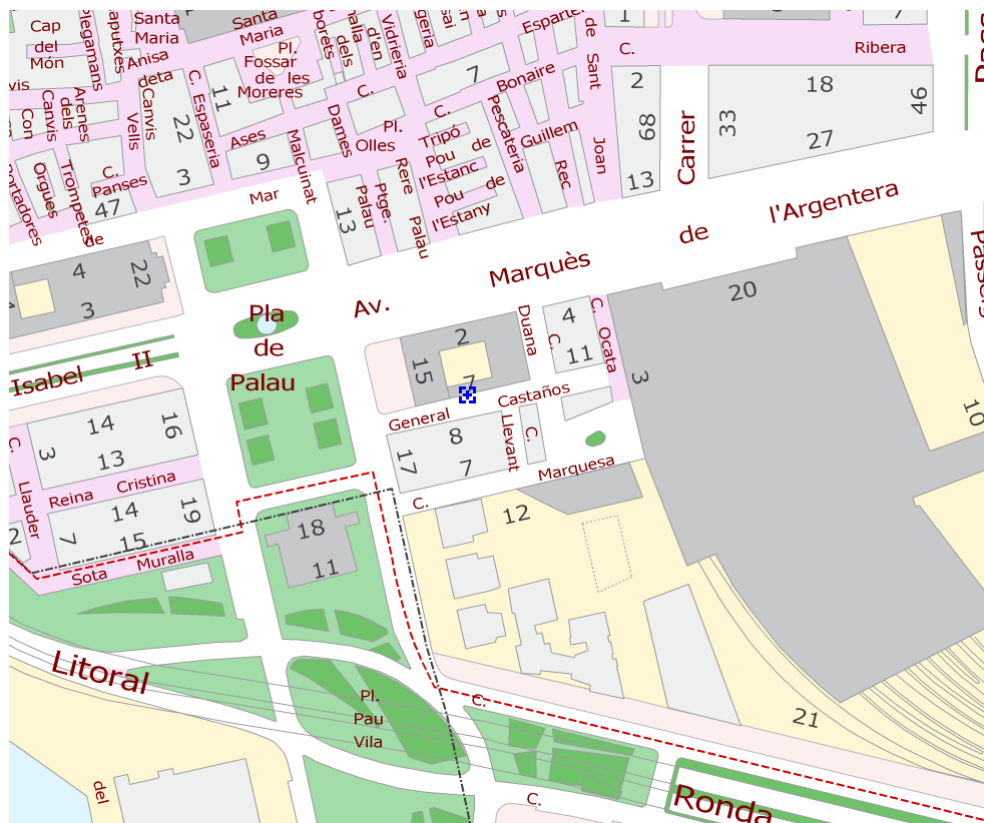
Les tasques arqueològiques realitzades, han estat dirigides per l'arqueòleg Jordi Ardiaca Rodríguez de l'empresa CODEX Arqueologia i Patrimoni, d'acord amb la corresponent resolució de la direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

2. SITUACIÓ.

La intervenció es realitza al carrer de la Marquesa, 1-1b i al carrer General Castaños 2-2b de la ciutat de Barcelona (Barcelonès).

Les coordenades UTM 31N/ETRS89 són E (X): 431812, N (Y): 4581592.

La cota absoluta en relació al nivell del mar de la derivació del Rec Comtal és de 5.01 i en el desmuntatge de la fonamentació es va arribar a un cota inferior de 2.41 msnm.

Plànol de situació de la intervenció.

3.CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

L'indret on s'ha dut a terme la intervenció es troba situat en una part destacable de la ciutat de Barcelona, per la seva activitat i dinamisme, que arrenca des dels inicis del creixement feudal. La proximitat del mar, com en altres llocs, es converteix en un focus d'atracció per a la instal·lació, aprofitament i desenvolupament d'activitats humanes.

Si bé en els primers segles de la nostra era no hi ha gaires notícies de presència humana en aquest sector de la ciutat, sí que es documenten espais de necròpolis durant el baix imperi i l'antiguitat tardana¹. Destaquem d'aquest període l'expansió i delimitació dels *suburbia*, que en el sector de la ciutat que ens ocupa, suposa un clar precedent dels burgs i vilanoves medievals (GURT, GODOY, 2000). Tampoc s'ha d'obviar la funció com a ancoratge d'aquesta àrea, recentment documentada arqueològicament en un sediment de sorres i graves situat al voltant dels 7 metres sota el nivell del mar (SOBERÓN 2010a).

El creixement econòmic no lineal que gaudirà la ciutat de Barcelona des del segle IX provocarà l'expansió física de la mateixa. Aquesta expansió és mediatitzada per l'aristocràcia feudal amb l'establiment de contractes emfitèutics basats en la cessió de terres amb la condició que s'hi construïssin cases i horts, a més del lliurament periòdic d'un cens. Exemple d'aquesta relació contractual la trobem a finals del segle XI a l'àrea del Born (BANKS, 2003). Cal afegir que la desviació (c. 1058) de la riera de Sant Joan, posterior Merdançar, va millorar la salubritat d'aquesta zona, eliminant els aiguamolls que aquesta provocava i creant una nova àrea urbanitzable. La Vilanova del mar, amb la seva església de Santa Maria de les Arenes i del Mar més tard, anirà consolidant-se urbanísticament durant els segles XII-XIII, principalment, al voltant del camí, actual carrer Argenteria, que d'aquesta anava cap el mercat situat a l'actual portal de l'Àngel.

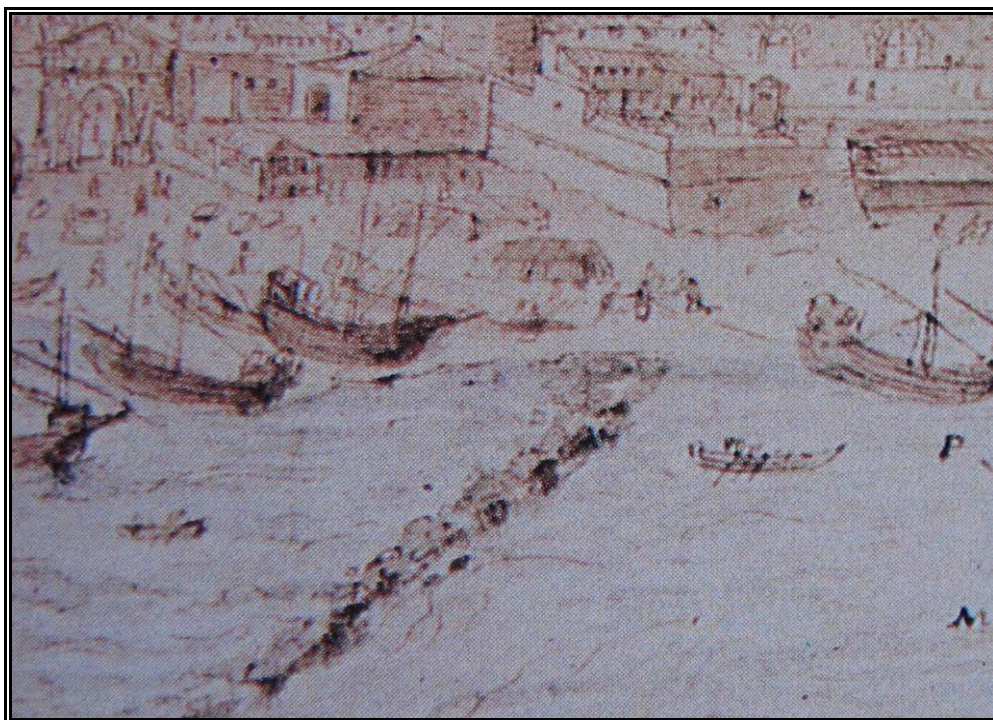
La primera vocació d'aquest incipient nucli és artesanal i marinera, però progressivament anirà consolidant-se com a centre comercial donada la seva proximitat amb el port, essent una mostra dels diferents alfòndecs documentats ja des del segle XIII (BERNAUS, 2003) o l'ampliació de les drassanes cap a la banda situada entre el carrer de la Fusteria i el Pla de Palau (RIERA, 1992). A partir del segle XIV, especialment a la segona meitat, serà quan apareixeran els edificis més singulars i característics de la vocació d'aquest indret: la Llotja, els porxos del forment, ... a més dels ja existents i de certa rellevància com la carnisseria, la peixateria o la drassana vella, situada en aquest indret fins els darrers anys del segle XIV.

Recentment s'ha localitzat arqueològicament en el proper solar del carrer Dr. Aiguader 1-25, l'estructura que correspondria al port d'època medieval iniciat el 1477¹. Els efectes d'aquest port sobre la línia de platja de la ciutat no es fan esperar, produint-se un progressiu allunyament d'aquesta. Aquesta ràpida progressió de la terra vers l'aigua defineix l'espai que al segle XVI patirà l'estructuració urbana més important d'aquesta àrea de la ciutat de la seva creació: la construcció del baluard de migdia, localitzat tanmateix a la intervenció del solar de l'antiga estació de Renfe rodalies, i de la muralla i el portal de mar al segle XVI.

L'activitat constructiva del segle XVI té dues conseqüències d'importància. D'una banda, suposa el tancament definitiu del circuit emmurallat de la ciutat, que les obres dels segles baix medievals havien deixat obert. D'una altra, les noves muralles responen a una nova concepció de les fortificacions, l'anomenada traça italiana.

¹ Vid. M. SOBERON (2010) *Memòria de la intervenció arqueològica a la plaça de Pau Vila, 12-13b / Carrer del Dr. Aiguader, 1-27 / carrer de la Marquesa, 2-6. Barcelona. 096-06. MUHBA. Inèdit.* SOBERON, M (2010) "El port baixmedieval de Barcelona, una visió des de l'arqueologia". *Quarhis* 6, pp 134-163.

En relació amb aquestes fortificacions del segle XVI, a la intervenció duta a terme al Pla de Palau i plaça de Pau Vila (132/09) es varen documentar un seguit d'estructures relacionades amb el primer portal de mar erigit durant els anys cinquanta del segle XVI. Recentment s'han aportat les proves documentals definitives que adjudiquen l'autoria de la traça d'aquesta obra a l'enginyer Giovan Battista Calvi (Martínez, 2004) El resultat, poc conegut, és una porta d'estil renaixentista amb un arc de mig punt rematat amb frontó triangular suportat per una parella d'atlants, els quals es poden intuir en el gravat d'Anton Van der Wyngaerde o en la pintura d'inicis del segle XVII de Giovanni Ricci da Novara (1545 – 1620), situada a l'església de Santa Maria de Montserrat a Roma.

Detall d'un gravat d'A. Van der Wyngaerde, 1563. Font: GALERA et alii (1982)

Si bé es tractà d'una obra defensiva, el context on es troba la converteix en un clar exemple de representació del poder ciutadà i embelliment de la façana marítima.

Pel que fa a les obres exteriors, la primera en realitzar-se serà l'excavació dels fossats, la qual no es durà a terme fins la tercera dècada del segle XVII, entre 1634 i 1636, moment marcat per l'ambient prebèl·lic que desembocarà en la Guerra dels Segadors². Cal tenir en compte que en el moment de construcció de la muralla de mar aquesta es fa molt propera a la línia de mar, fet que faria innecessària l'excavació de valls. Quasi cent anys després, el cordó de platja s'hauria desplaçat en nombrosos punts, principalment a l'àrea del portal de mar i del baluard de migdia, formant una ampla plataforma de terra, en la que sí era possible complementar les defenses amb aquest tipus d'obra. També en aquest moment cal situar la construcció del parapet davant el portal fet per Calvi als anys 50 del XVI.

Relacionat amb la construcció de la muralla de mar es troba l'enderroc entre els anys 1550 i 1552 de quatre illes de cases al carrer de les Polleres³ (CARRERAS 1916, BRUNIQUEL, 1912-1916) que interceptaven la traça de la nova muralla. Aquests habitatges ja es trobaven afectats per alguns temporals de mar i eren habitats fonamentalment per gent pobre entre ells viudes i pescadors (GARCIA, GUARDIA, 1986). L'eliminació física d'aquestes illes de cases així com la progressiva formació d'un arenal davant del baluard de migdia podrien estar darrera de l'aparició de les primeres barraques per pescadors i altres utilitats en aquesta zona. Ja en el gravat d'Anton Van der Wyngaerde (veg. pp. 15) datat al 1563, es poden veure algunes construccions d'aquest tipus al voltant del portal de mar. Pocs anys després ja hi ha constància de la instal·lació d'aquestes estructures entre el portal de mar i la cara del baluard de migdia. L'agost de l'any 1586 ja es documenta una primera ordre d'enderroc d'aquestes barraques.

² AHCB Consell de Cent, Registre de deliberacions II-144 i II-145.

³ El 14 de setembre de 1550 es comença a enderrocar el carrer de les Polleres, per qüestions del pagament de les indemnitzacions als propietaris de les cases, les discussions es van repetint al Consell de Cent, al 1551 i 1552 (Bruniquer 1912-1916, pp 34 i 35).

D'aquesta forma el l'arenal comprés entre el moll i els voltants del baluard de migdia es converteix en un espai polivalent on es trafega amb mercaderies, es reparen embarcacions es tracen camins d'entrada a la ciutat o es construeixen pous per l'aiguada de vaixells. Moltes traces d'aquestes activitats han estat documentades en el solar que ens ocupa.

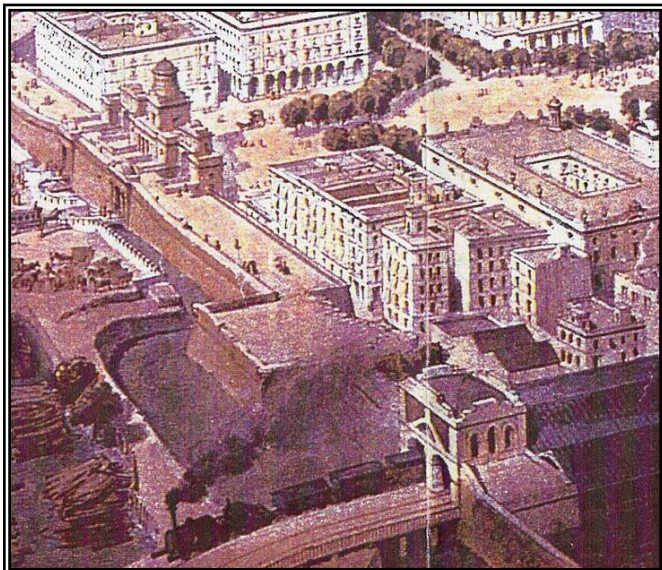
Durant tot el segle XVII es realitzaran diferents reformes i intervencions puntuals en el circuit defensiu barceloní, com són la construcció de diferents baluards a la part de terra i l'obertura de valls davant de les muralles. És aquesta darrera activitat, l'excavació de valls, l'única que afectarà la zona de la muralla de mar, a banda de les continues reparacions i afegits. Encara que fora del nostre solar d'actuació, l'excavació dels fossat suposa l'arrasament d'alguns pous així com la creació d'un canal derivat del Rec comtal que funciona com a "cuneta"⁴.

Als inicis del segle XVIII, acabada la Guerra de Successió, la construcció de la ciutadella durant el primer terç del segle XVIII, eliminarà part dels portals i muralla de terra d'època baixmedieval, però integrarà tota la part del baluard de migdia. Tot i que segons els diferents projectes de demolició, el de Verboom i el de Retz la muralla entre el baluard de llevant i el de migdia, quedaria afectada, sembla que finalment seria integrada si més no parcialment dins del nou projecte de la Ciutadella (MUÑOZ, 1990). Un dels principals elements que juntament amb les muralles i les cases, patí aquesta remodelació urbana, fou el Rec Comtal, que serà desviat entre els anys 1715 i 1721.

La última gran activitat constructiva en aquest sector de la ciutat correspon a les obres d'eixample de Pla de Palau entre 1822 i 1848. El director de les obres

⁴ Obra defensiva consistent en un canal d'aigua que a més de canalitzar les aigües del fossat constitueix uns obstacle per l'assalt directe o la realització de mines (DIAZ CAPMANY 2003).

Josep Massanés, coronel d'enginyers, realitzarà diferents projectes de construcció d'una nova muralla marítima (SOBERÓN 2012).

Vista de la zona al segle XIX.

Aquesta nova muralla es recolzava en el baluard del segle XVI i continuava fins arribar a un monumental portal de mar, per girar després en angle obert i ajuntar-se amb la resta del traçat de la muralla marítima.

Dins del cos de la mateixa muralla es van projectar tot un seguit de magatzems, de la mateixa manera que ja s'havia fet a la segona meitat del segle XVIII en el tram de muralla situat a prop del convent de Sant Francesc.

Aquesta última fase d'emmurallament no durarà gaire temps, ja que al 1859 ja es redacten les condicions per al seu enderroc. L'enderroc de les muralles durant tant de temps perseguit per les autoritats locals permetrà la destinació dels espais que ens ocupen d'acord amb els ritmes i necessitats del moment. Aquest sector té en aquest moment una gran importància des del punt de vista estratègic i logístic, al trobar-se en mig del port i de l'estació ferroviària Madrid – Zaragoza - Alicante. En definitiva es situa com espai a cavall entre el tràfic marítim i el terrestre. Conseqüència d'aquesta situació tan favorable serà la

construcció d'un gran edifici de magatzems: el dipòsit comercial. Per les referències que hem trobat es tractaria d'uns grans magatzems equipats amb *“todas las dependencias que se requieren a este servicio con varias basculas para el pesado de vagones hallándose dicha red enlazada directamente con las dos estaciones numero 1 y 3 de la Compañia de Ferrocarriles de Madrid a Zaragoza y Alicante”* (AYXELÀ, J. 1915). A més disposava d'oficines, una vivenda pel porter i una planta soterrània (ALEMANY, 2002). En alguns plànols de l'època apareixen identificats amb el rètol de “depósitos” (GALERA et alii, 1982). Una característica d'aquest edifici és la incorporació dins de la seva estructura de tota la bateria de magatzems i botigues corresponents a l'obra de Josep Massanés aprofitant aquest espai encara que desdibuixant totalment la seva distribució original.

3.2. Antecedents arqueològics

En els darrers anys s'han dut a terme un bon nombre d'intervencions al subsòl de l'anomenat històricament quarter de mar. En conjunt totes aquestes intervencions destaquen pel notable grau de conservació de les restes, les quals en alguns casos, per exemple la franja entre el parc Ciutadella o el Pla de Palau, es troben a menys d'un metre de la superfície actual. Un altre element a destacar del conjunt, que es desprèn de la centralitat històrica que ocupa, és la diversitat de troballes així com la correspondència d'aquesta amb la rica documentació cartogràfica en aquest sector. Aquest fet permet en ocasions situar un element urbanístic de gran entitat, com una muralla o una illa de cases, únicament a partir d'un fragment de mur o de fonament.

Entre les diferents intervencions cal destacar, per la seva extensió i aportació al coneixement de l'urbanisme de l'indret, les excavacions del Mercat de Born i el seu entorn dirigides per Antoni Fernández i Pere Lluís Artigues (CODEX) entre els anys 2001-2002 i posteriorment entre els anys 2005 i 2007. Aquesta

intervenció ja va comptar amb un precedent l'any 1991 amb l'excavació de la plaça Comercial sota la direcció de Robert Farré i Dolors Serra

Al voltant de la zona del Born, cal tenir present les intervencions efectuades al Passeig Picasso l'any 2004 per l'arqueòloga Gemma Caballé i l'arqueòleg Pol Castejón per a l'empresa Arqueociència (Miró, 2005) i les dels anys 2006 i 2007, dirigides per Gemma Caballé per a l'empresa Arqueocat (Pujades, 2008). No podem oblidar tampoc la intervenció al parc de la ciutadella on aparegué l'antic portal de Sant Daniel o la del solar del C/ Circumval·lació 1 on es localitzà un fragment del Baluard de la Reina i el seu fossat amb la contraescarpa, del que havia estat la ciutadella borbònica (Pujades, 2008), totes dues dirigides per Miquel Gea de l'empresa Actium.

Més pròxima al solar de la nostra intervenció cal citar la intervenció dirigida per Laura Suau (Atics) l'any 2003 a l'aparcament de l'estació de França. Posteriorment, l'any 2007 a la mateixa zona, es realitzà una intervenció a càrrec de l'empresa ACTIUM dirigint l'excavació l'arqueòloga Laia Santanach, a on es trobà la muralla de mar del segle XVI, part del fossat, la contramuralla de la ciutadella i el punt de sortida del Rec comtal vers el mar.

Per la banda nord-oest del nostre solar trobem els sondejors al Pla de palau i l'avinguda del carrer del Marqués d'Argentera. La intervenció fou efectuada per CODEX i dirigida pels arqueòlegs Conxita Ferrer i Francesc Antequera l'any 2001. També s'ha d'esmentar l'excavació al subsòl de la llotja de mar dirigida per Gemma Caballé (codi: 22/01).

Més recent i amb evident vinculació amb aquest solar es pot citar la intervenció del 2014, al zoo de la Ciutadella, sota la direcció de Josep Cruells, on s'ha localitzat, entre d'altres, les restes del Baluard de llevant.

Entre els anys 2006 i 2009 es va realitzar la excavació arqueològica del solar contigu (096/06) al que ens ocupa, amb la documentació de bona part del baluard de migdia, la muralla del segle XIX així com part de les estructures associades a aquests elements defensius. La continuació de l'excavació per sota de la cota del nivell de mar va posar al descobert un bon tram del moll de la Santa Creu iniciat l'any 1477, la seqüència estratigràfica marina fins l'època romana i les restes d'una embarcació tinglada del segle XV. La intervenció efectuada per CODEX Arqueologia i Patrimoni fou dirigida per Mikel Soberón.

La continuació del baluard de migdia vers la banda de terra es va poder documentar, encara que de forma limitada, al carrer de la Marquesa durant les tasques de control per part de l'arqueòloga Greta Mustieles (Atics).

Durant l'any 2007 es va realitzar una primer intervenció al solar que ens ocupa sota la direcció de Pere Lluís Artigues de CODEX Arqueologia i Patrimoni (codi:047/07). Com a resultat es varen localitzar alguns pous de maçoneria vinculats a un col·lector que creua el solar i especialment la cara est del baluard de migdia i un bon tram de la contraescarpa amb un notable estat de conservació.

En relació a les noves edificacions per Sacyr-Vallehermoso construïdes, es va realitzar un col·lector d'aigües residuals al solar de la present intervenció (codi 083/09), en concret a la part més propera a la contraescarpa. Com a resultat es van localitzar dos trams de col·lectors de maçoneria així com una vista en secció del fossat previ a la construcció de la contramuralla.

Posteriorment, es va realitzar un seguit de rases al Pla de Palau (codi:132-09), on es varen poder documentar restes de la fortificació del portal de mar: parapet, fossat, contramuralla i curs de la derivació del Rec Comtal, així com restes dels camins d'entrada a la ciutat (SOBERÓN 2010).

També als peus de l'escola de Nàutica es va realitzar una petita intervenció (codi: 010/11) amb dues rases que varen localitzar les restes de la muralla de mar del segle XIX i part del pont que salvava el vall relacionat amb el portal de mar d'aquesta època (SOBERÓN 2012).

Entre els anys 2011 i 2012 es va dur a terme la intervenció en el solar del carrer del Dr. Aiguader 15-23 amb el resultat de la troballa de diverses barraques de pescadors, el traçat d'un dels camins que entraven a la ciutat i un edifici d'època moderna. Darrerament s'ha realitzat una intervenció al fossat entre muralla de mar i contramuralla (004/14).

4. METODOLOGIA

Les tasques han consistit en l'obertura de sis rases de forma mecànica amb una amplada variable, la longitud de totes elles varia des de el 6 metres fins als 16 metres, la potència de totes elles està al voltant dels 0.65 metres, menys la rasa on va ser necessari desmuntar la fonamentació UE 200 que es va rebaixa 1.80 metres. Tots els treballs han estat controlats visualment per l'arqueòleg director.

La metodologia seguida en aquesta intervenció ha consistit en la documentació estratigràfica a partir del mètode proposat per H.Harris i A.Carandini, assignant un número d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o rebliments que s'han excavat. També s'ha portat a terme una exhaustiva documentació fotogràfica i de planimetria.

S'ha realitzat també la corresponent documentació fotogràfica. També s'han dibuixat en planta les estructures que han aparegut i s'han realitzat seccions. Totes les estructures han estat situades topogràficament.

5. TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS

Els treballs arqueològics efectuats al carrer de la Marquesa 1-1b, carrer General Castaños 2-2b han consistit en la reurbanització en plataforma única del tots dos carrers, consistents en la renovació dels paviments, amb aquest fi es rebaixaven uns trenta centímetres de potència als dos carrers, i a partir d'aquí es varen fer les rases necessàries per col·locar els nous serveis, consistents en la instal·lació del cablejat de fibra òptica, substitució dels semàfors i col·locació de nous embornals. Passarem a descriure els treballs efectuats en cadascun dels carrers.

Al carrer de la Marquesa 1-1b (veure la planimetria número 2) un cop efectuat el rebaix efectuat en el tram del carrer afectat per la renovació amb unes mides de 16 m. de llarg per 8 m d'amplada i amb una potència de 30 centímetres, on es va extreure la capa d'asfalt amb una potència entre 5 i 7 centímetres a sota hi havia una capa de preparació de formigó d'uns 23 centímetres de potència que també es va extreure. És a partir d'aquí que s'efectuen dues rases per posar els nous serveis, les rases van rebre el nombre de A i B, tot seguit les passem a descriure.

Rases A i B.

Totes dues rases tenen 14,50 metres de llarg per 0.70 metres d'amplada, i la potència és de 35 centímetres, estava tallant un estrat de runa contemporània, amb presència de restes de formigó i plàstics, a més a més la rasa A, situada més a l'est, va seguint un tub de serveis. En tot el sector intervingut no es va esgotar l'estratigrafia en cap punt de les rases i no es va localitzar cap estrat o estructura d'interès arqueològic.

Vista de la rasa A.

Al carrer General Castaños es va intervenir en un sector de 23.85 per 8.17 metres, rebaixat la capa d'asfalt al vial o els panots de la vorera amb una potència de 5 a 7 centímetres que estaven tots dos a la mateixa cota, per sota d'aquests nivells de circulació hi ha havia una capa de preparació composta per formigó amb una potència al voltant dels 23 centímetres, es per sota d'aquesta capa que s'atura el rebaix general per procedir a fer les rases per col·locar els nous serveis, en total es van obrir quatre rases que van ser anomenades amb les lletres de la C a la F, (veure situació a la planimetria número 2). Tot seguit passem a descriure-les.

Rasa C.

Aquesta rasa tenia unes dimensions de 14.50 per 0.70 metres, la seva potència era d'uns 0.35 metres en els dos extrems s'eixamplava fins el 1.80 metres al nord i 2.22 metres al sud per encabir els registres dels nous serveis (veure situació a la planimetria número 2). La rasa tallava un estrat de sorres i runa barrejades amb presència d'elements contemporània (plàstics, llaunes, fragments de formigó). En algun punt de la part inferior de la rasa amb una cota de 4.03 msnm s'observava un tub de serveis. En aquesta rasa no es va arribar a esgotar l'estratigrafia i tampoc es va observar cap estrat o estructura d'interès arqueològic.

Vista de la rasa C.

Rasa D.

La rasa tenia unes mides de 10.80 per 1.10 metres, recordem que la rasa s'inicia un cop s'ha extret el panot de la vorera que va rebre la UE 100, i la seva preparació composta per formigó (UE 101), al extreure l'anivellació de sorres barrejades amb runa (UE 102) ja descrita a la rasa C, ens van aparèixer diverses estructures. Per tal de poder col·locar els nous serveis sense afectar aquestes estructures es va decidir eixamplar la rasa fins una mica més enllà del límit de l'estructura, així es va obrir 2.32 metres més fent un total de 3.42 metres d'amplada (veure situació de la rasa a la planimetria número 2 i 3).

La primera estructura que per cota es va localitzar era una coberta feta amb pedres mitjanes sense escairar i lligades amb morter de calç (UE 103), les seves dimensions màximes documentades eren de 7.59 per 2.29 metres. Aquesta estructura estava afectada per diversos retalls contemporanis que ens permetia veure que aquesta coberta es recolzava i protegia una volta de maons (UE 104), la seva cota superior era de 4.45 msnm, i la seva potència variava en funció de la curvatura de la volta, així en la seva part superior anava fins els 4.36 msnm. és a dir 9 centímetres de gruix, metres que cap a l'est on la volta anava baixant fins 3.87 msnm. es conservaven 58 centímetres de potència.

Vista de la coberta UE 103 i de la volta UE 104 en primer terme.

Aquesta estructura alhora també es recolzava en el mur UE 105 situat a l'est de la rasa per veure aquesta relació mirar la planimetria número 4 i 5. Hem de dir que aquesta estructura seguia més enllà dels límits de l'obra

La volta (UE 104) composta per maons lligats amb morter de calç i sorra, disposats de cantó, la documentem allà on la coberta descrita anteriorment està tallada per diversos retalls contemporanis, en concret tenim una part documentada a cada extrem de la rasa, de 0.72 per 0.57 metres al sud i 1.37 per 1.05 metres a la banda nord. La seva cota superior és de 4.10 msnm i en desconeixem la seva cota inferior al no haver estat trencada per cap servei contemporani en els trams documentats (veure la secció B-B' a la planimetria número 6). Aquesta estructura anava més enllà dels límits d'actuació de l'obra.

Part nord de la volta UE 104.

Al costat est de la rasa es va documentar un mur (UE 105) compost per pedres mitjanes sense escairar, lligades amb morter de calç i sorra, en tenim 7.75 metres de longitud per 0.90 metres d'amplada, la cota superior conservada 4.41 msnm., el vàrem documentar fins a la cota de 3.85 msnm. ja que per motius de l'obra no es va poder rebaixar més impedit documentar-la en tota la seva potència. En aquest mur es recolzava la coberta UE 103 i pensem que la volta de maons UE 104 també ho fa, tot i que aquesta relació no ha estat observada.

Mur situat a l'est de la rasa D.

Es va localitzar un retall longitudinal que afectava tant a la coberta de la derivació del Rec, UE 103, com al mur anteriorment descrit UE 105. Aquest retall va rebre el número d'unitat estratigràfica UE 106. Aquest retall amb una longitud de 7.75 metres marxava més enllà dels límits de la intervenció, tenia una amplada irregular que anava des de el 0.99 metres fins els 1.19 metres, i les seva cota superior estava en els 4.35 msnm i l'inferior en els 3.86 msnm. En aquest retall estava fet en època contemporània per passar dos serveis una canonada d'aigua i un tub de conducció de gas.

Vista del retall UE 106.

Interpretem aquest conjunt d'estructures com la derivació del Rec Comtal que anava seguint la muralla, i que en algun moment de finals del segle XVIII o principis del segle XIX es va cobrir amb aquesta estructura, es realitzaven dos murs laterals de delimitació del Rec, on es recolza la volta de maons i per protegir aquesta i deixar l'estructura aplanada per la seva part superior es disposava una coberta de pedres i maons lligats amb morter.

El que hem documentat només en planta degut a les característiques de l'obra, en la intervenció feta a l'any 2009 dirigida per Mikel Soberón a Pla de Palau, a tocar d'aquesta intervenció, (veure Soberón 2011), on es va documentar la mateixa estructura a diferència que allà es va poder veure en secció, adjuntem foto de l'excavació.

Vista de les restes aparegudes en l'excavació feta el 2009 a Pla de Palau sota la direcció de Mikel Soberón.

Rasa E.

Aquesta rasa estava situada també al carrer General Castaños 2-2b tenia unes mides de 5.13 metres de llarg per 2.79 d'ample, i tenia com a finalitat col·locar uns embornals per captar l'aigua de pluja.

Com en les altres rases es va extreure l'asfalt i la seva preparació així com la capa de sorres barrejades amb runa que cobria en una de les cantonades de la rasa una claveguera i no es va poder documentar la seva amplada total, així com la longitud conservada, ja que pel costat oest marxava fora dels límits de l'obra i pel costat est estava tallada (veure planimetria número 3).

Aquesta estructura estava composta per una coberta de pedres lligades amb morter de calç, coberta per l'anivellació UE 102, de la que vàrem documentar tres pedres amb una longitud de 0.87 metres i una amplada de 0.37 metres, i que va rebre el número de UE 107, la seva cota superior estava en el 4.36 msnm i l'inferior en els 4.03 msnm.

Vista de la claveguera de la rasa E.

La coberta de la claveguera es recolzava en la paret que vàrem poder documentar, ja que l'altre ens quedava fora dels límits de l'obra. Aquesta paret estava feta amb maons de 15 per 30 centímetres lligats amb morter de calç, la longitud era de 0.96 metres i la seva cota superior de 4.03 msnm la cota inferior documentada era de 3.99 metres, però aquesta cota era el límit d'actuació de l'obra i per tant la paret continuava baixant.

Les estructures documentades a les rases D i E estaven afectades per les quals es sol·licita el reblliment indefinit en el primer informe de tractament de restes no extretes, veure (Ardiaca 2016a). Adjuntem taula d'estructures afectades.

Taula d'estructures amb una afectació de rebliment.

U.E.	Descripció	Cronologia	Afectació
103	Coberta de la Volta	XVIII – XIX	Rebliment
104	Volta de la derivació del Rec Comtal	XVIII – XIX	Rebliment
105	Mur est de la derivació del Rec Comtal	XVIII – XIX	Rebliment
107	Coberta de la claveguera	Indeterminada	Rebliment
108	Paret sud de la claveguera	Indeterminada	Rebliment

RASA F.

En el límit del carrer Castaños amb la plaça de Pau Vila es va obrir una nova rasa per connectar els embornals amb la claveguera en servei, per això es extreure de forma mecànica l'asfalt del carrer i la seva capa de preparació, consistent en una capa de formigó d'un gruix que variava entre els 20 i els 30 centímetres, aquesta preparació cobria una anivellació composta per sorres barrejades amb runa, per sota va aparèixer una fonamentació UE 200 (veure situació a les planimetries número 7 i 8).

Aquesta fonamentació estava feta amb pedres irregulars de mida mitjana lligades amb morter de calç i sorra, estava afectada per diversos serveis contemporanis que en algun costat l'arribaven a tallar completament, com en el costat est, on la trinxera constructiva de la claveguera del carrer General Castaños l'havia tallat, pel cantó nord un prisma de telefònica anava tallant-la parcialment, i pel cantó sud dos retalls per col·locar dues canonades d'aigua l'havien afectat parcialment, a banda de un escapçament en planta.

Vista de la fonamentació des de la cara est.

S'han documentat 4.18 metres de longitud per 0.92 metres d'amplada amb una cota superior de 4.35 msnm i de 3.60 msnm, a la inferior, les restes estan a 0.59 metres del nivell de circulació actual. Sembla que en un petit tram de la banda sud-est tindríem cara vista, com es veu en la imatge superior. La funció d'aquesta fonamentació ens és desconeguda i caldria esperar a poder documentar més tram del mateix per tindre una millor orientació i superposar-la a les planimetries antigues. La cronologia de l'estructura també la desconeixem ja que no hem pogut excavar cap estrat que es lliuri o que estigui tallat per la seva rasa constructiva.

Aquesta fonamentació quedava totalment afectada pel projecte de connexió dels embornals amb la claveguera del carrer es per això que es va presentar un

segon informe de tractament de restes no extretes (veure Ardiaca 2016b), sol·licitant en aquest el seu desmuntatge controlat.

Taula d'estructures amb una afectació total.

U.E.	Descripció	Cronologia	Afectació
200	Fonamentació	Indeterminada	Total

Vista de la rasa E després del desmuntatge del mur.

6. CONCLUSIONS

Els treballs arqueològics efectuats al carrer de la Marquesa 1-1b, carrer General Castaños 2-2b han consistit en la reurbanització en plataforma única del tots dos carrers, consistents en la renovació dels paviments, amb aquest fi es rebaixaven uns trenta centímetres de potència als dos carrers, i a partir d'aquí es varen fer les rases necessàries per col·locar els nous serveis.

En total es van obrir sis rases, en tres d'elles identificades amb les lletres A,B,C, no es va localitzar cap estrat o estructura d'interès arqueològic.

A la rasa D pesem que ens trobem davant d'uns dels trams de la derivació del Rec Comtal, que originalment passava entre la muralla de mar i la seva contraescarpa. Quan aquestes estructures queden en desús i s'urbanitza la zona, i en concret en aquest sector es construeix la Duana cap a finals del segle XVIII, és quan pensem que es deuria de cobrir el tram del Rec Comtal amb les estructures localitzades, compostes per una volta de maons lligats amb morter de calç que es recolza en un mur pel costat est, el marge oest quedava fora dels límits de l'obra, aquesta volta alhora estava protegida per la seva part superior per una coberta de pedres mitjanes lligades amb morter de calç. Aquesta estructura va ser protegida amb geotèxtil i una capa de sauló.

En la rasa E es va identificar en una de les seves cantonades les restes d'una estructura que vàrem identificar com una claveguera, es va identificar una coberta formada per pedres mitjanes lligades amb morter de calç i una paret formada per maons lligats amb morter, l'altra paret de la claveguera quedava fora dels límits d'obra. Aquesta estructura també va ser protegida per geotèxtil i una capa de sauló.

A la rasa F es va localitza les restes d'una fonamentació molt malmesa per diversos retalls de serveis contemporanis. Aquesta fonamentació feta amb

pedres mitjanes lligades amb morter de calç. En el seu costat sud-est presentava un tram de cara vista, no hem pogut determinar la seva cronologia constructiva degut al no haver pogut excavar estrat en relació amb ell, els estrats que l'amortitzaven presentaven elements contemporanis. Degut al tram petit documentat no hem pogut determinar a que correspondria aquesta fonamentació. Degut a l'impossibilitat de desplaçar els embornals projectats en aquesta rasa es va tramitar un segon informe de tractament de restes no extretes on es sol·licitava el seu desmuntatge controlat, Fet que es va produir un cop aprovada la sol·licitud.

Hem de dir que en cap de les sis rases es va esgotar l'estratigrafia.

7. BIBLIOGRAFIA

ARDIACA, J (2016a) Informe del tractament de les restes no extretes al carrer de la Marquesa, 1-1b, carrer del General Castaños 2-2b. Districte de Ciutat Vella: (Barcelona, Barcelonès).

ARDIACA, J. (2016b) Segon informe de tractament de les restes no extretes al carrer de la Marquesa, 1-1b, carrer del General Castaños 2-2b. Districte de Ciutat Vella: (Barcelona, Barcelonès).

ARTIGUES, P. LI. (2007) *Memòria dels resultats obtinguts a la intervenció arqueològica al solar del carrer Doctor Aiguader núm. 1-21, de Barcelona (Ciutat Vella). Codi 111/06 - 047/07.* Centre de Documentació del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

BANKS, Ph. (2003) "El creixement físic de Barcelona, segles X-XIII" *dins de Barcelona Quaderns d'Història*, 8. Barcelona.

BERNAUS, M. (2003) "Els espais arquitectònics de la indústria i el comerç" *dins de Barcelona Quaderns d'Història*, 8. Barcelona.

BRUNIQUEL, E. G. (reimp. 1912-1916) *Ceremonial dels Magnífichs Consellers i regiment de la ciutat de Barcelona*. 5 vols. Barcelona.

CARANDINI, A. (1997) *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Barcelona

CARRERAS CANDI, F. (1916) *Geografia general de Catalunya. La ciutat de Barcelona*. Barcelona.

GALERA, M. ROCA, F. TARRAGÓ, S. (1982) *Atles de Barcelona. Segle XVI-XX*. Barcelona.

GALINDO DÍAZ, J.A. (1996) *El conocimiento constructivo de los ingenieros militares del siglo XVIII. Un estudio técnico sobre la formalización del saber técnico a través de la arquitectura militar*. UPC tesi doctoral inèdita.

GEA, M. SANTANACH, L. SOBERON, M. PUIG, F. (2010) "Noves dades sobre arqueològiques sobre les fortificacions de Barcelona." *Tribuna d'Arqueologia* 2008-2009. Barcelona pp. 147-171.

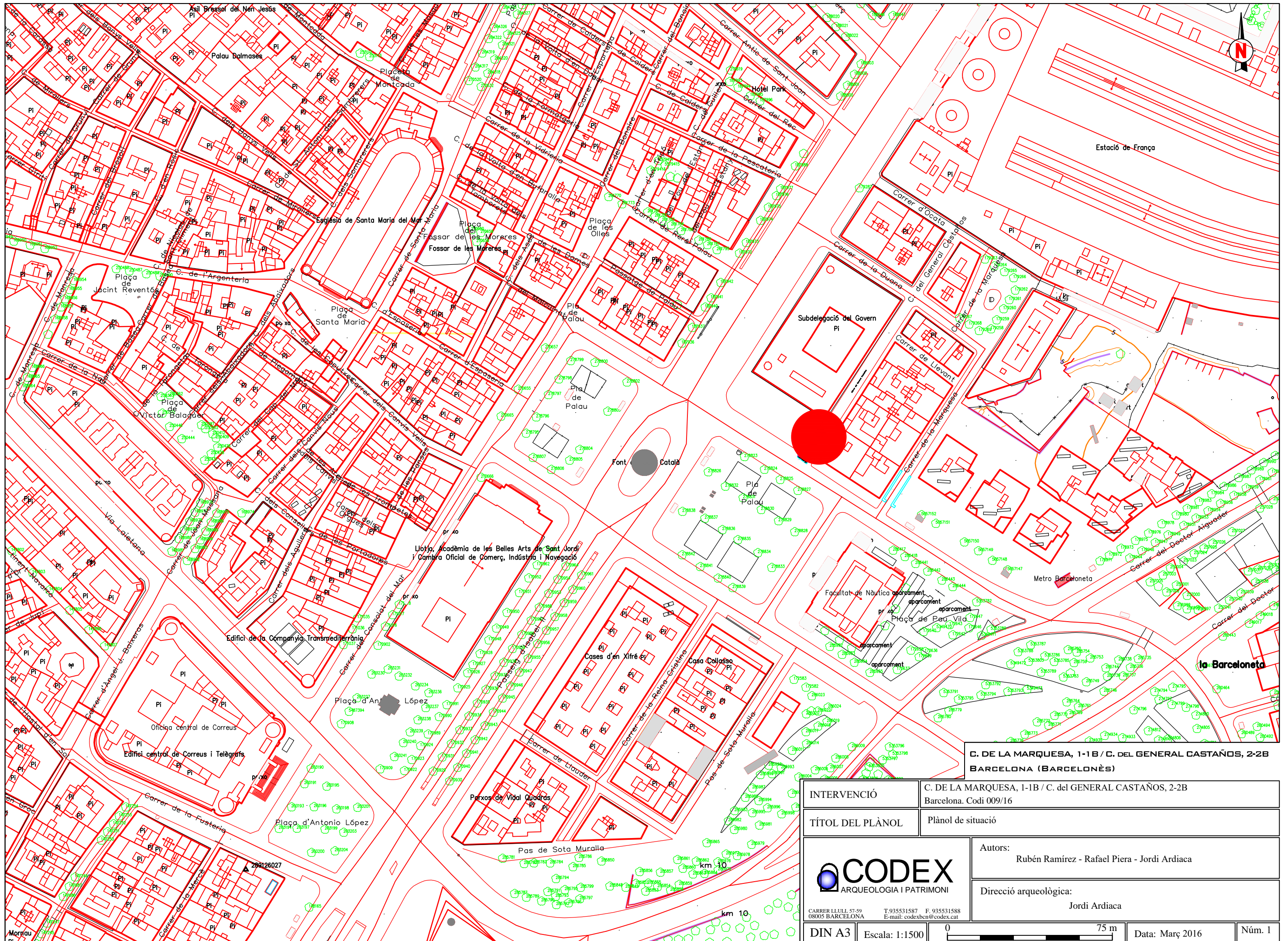
MARTÍNEZ LATORRE, D. (2002) *Giovan Battista Calvi. Ingeniero de las fortificaciones de Carlos V y Felipe II (1552 – 1565)*. Barcelona.

MUÑOZ CORBALAN, J.M. (1990) *Los ingenieros militares de Flandes a España*. Madrid.

SOBERÓN RODRÍGUEZ, M. (2011) "Pla de Palau, Plaça Pau Vila." *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona* 2010. Barcelona pp. 70 – 73.

ANNEX 1. PLANIMETRIA

Núm.	Títol	UE	Escala
1	Plànol de situació		1/1500
2	Plànol de situació		1/200
3	Planta de detall de la clavaguera de la rasa E	107 108	1/20
4	Planta de detall de la rasa D	103 104 105 106	1/50
5	Secció A-A' de la derivació del Rec Comtal. Rasa D	100 101 103 105 106	1/20
6	Secció B-B' de la derivació del Rec Comtal. Rasa D	102 103 104 105	1/20
7	Planta de detall de la	200	1/20
8	Secció C-C' fonamentació UE 200. Rasa F.	200	1/20

**C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
BARCELONA (BARCELONÈS)**

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16
-------------	---

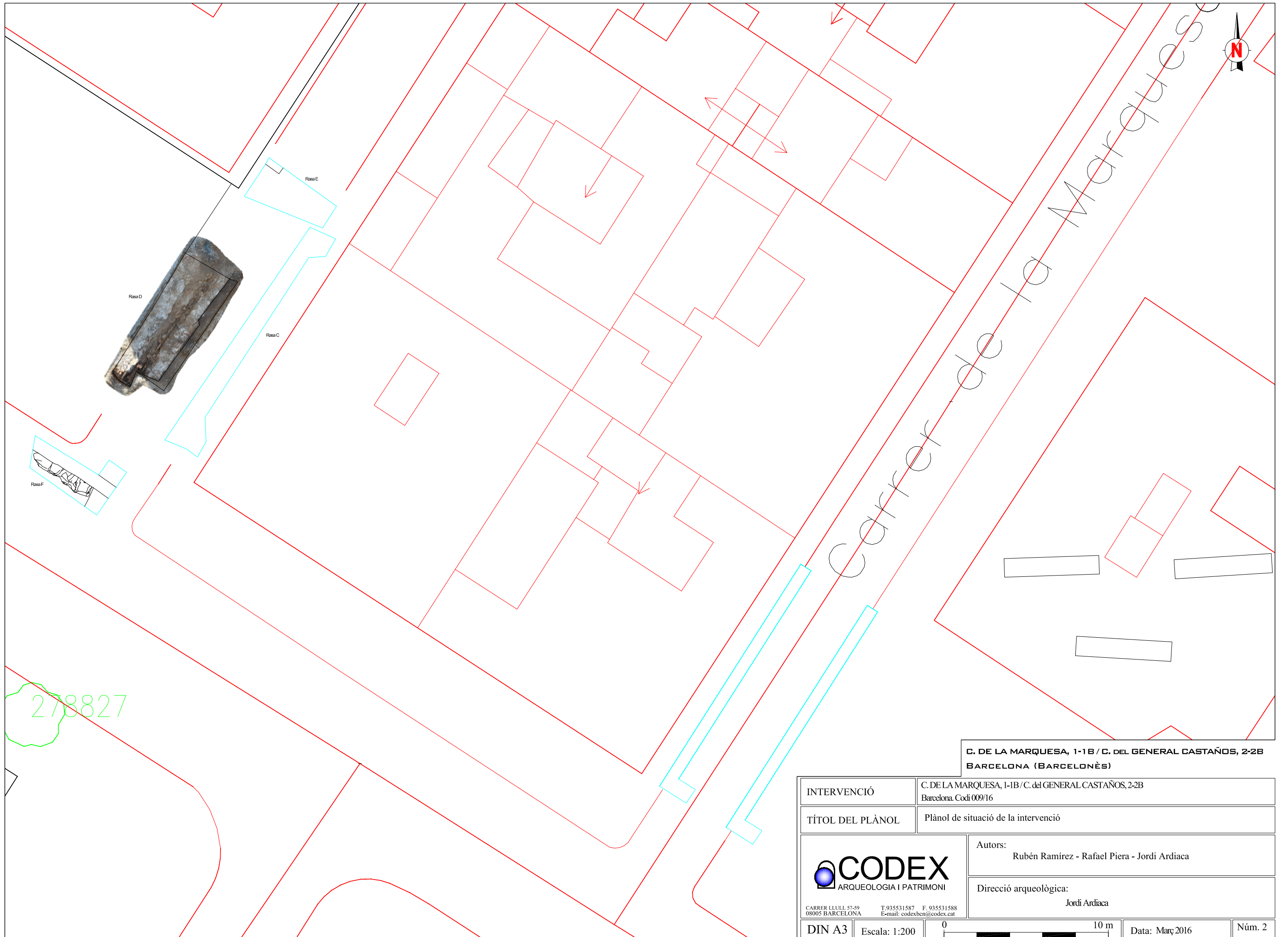
TÍTOL DEL PLÀNOL	Plànol de situació
------------------	--------------------

	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Pira - Jordi Ardiaca
--	--

Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca

DIN A3	Escala: 1:1500	0 75 m	Data: Març 2016	Núm. 1
--------	----------------	--------	-----------------	--------

CARRER LLULL, 57-59
08005 BARCELONA
T. 935531587 F. 935531588
E-mail: codexben@codex.cat

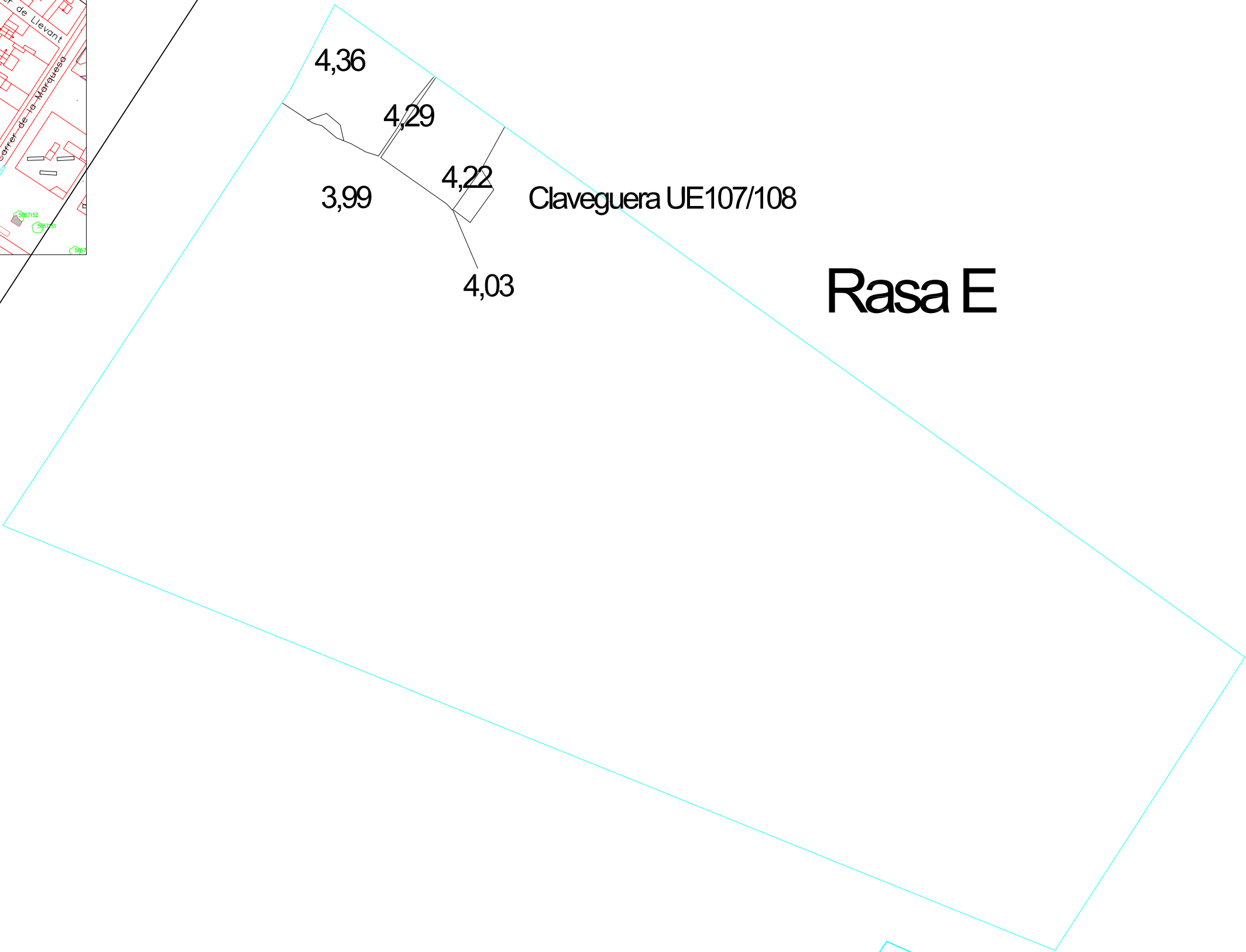
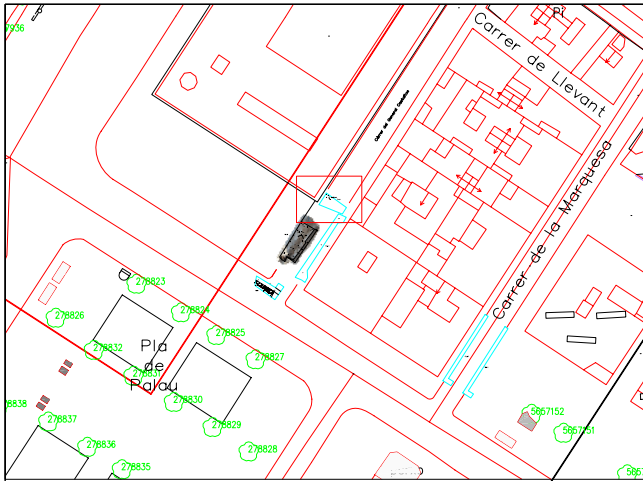

218827

Carrer de la Marquesa

C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
 BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Plànol de situació de la intervenció		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T. 935531587 F. 935531588 E-mail: codexben@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:200		Data: Març 2016
			Núm. 2

Claveguera UE107/108

Rasa E

C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16
-------------	---

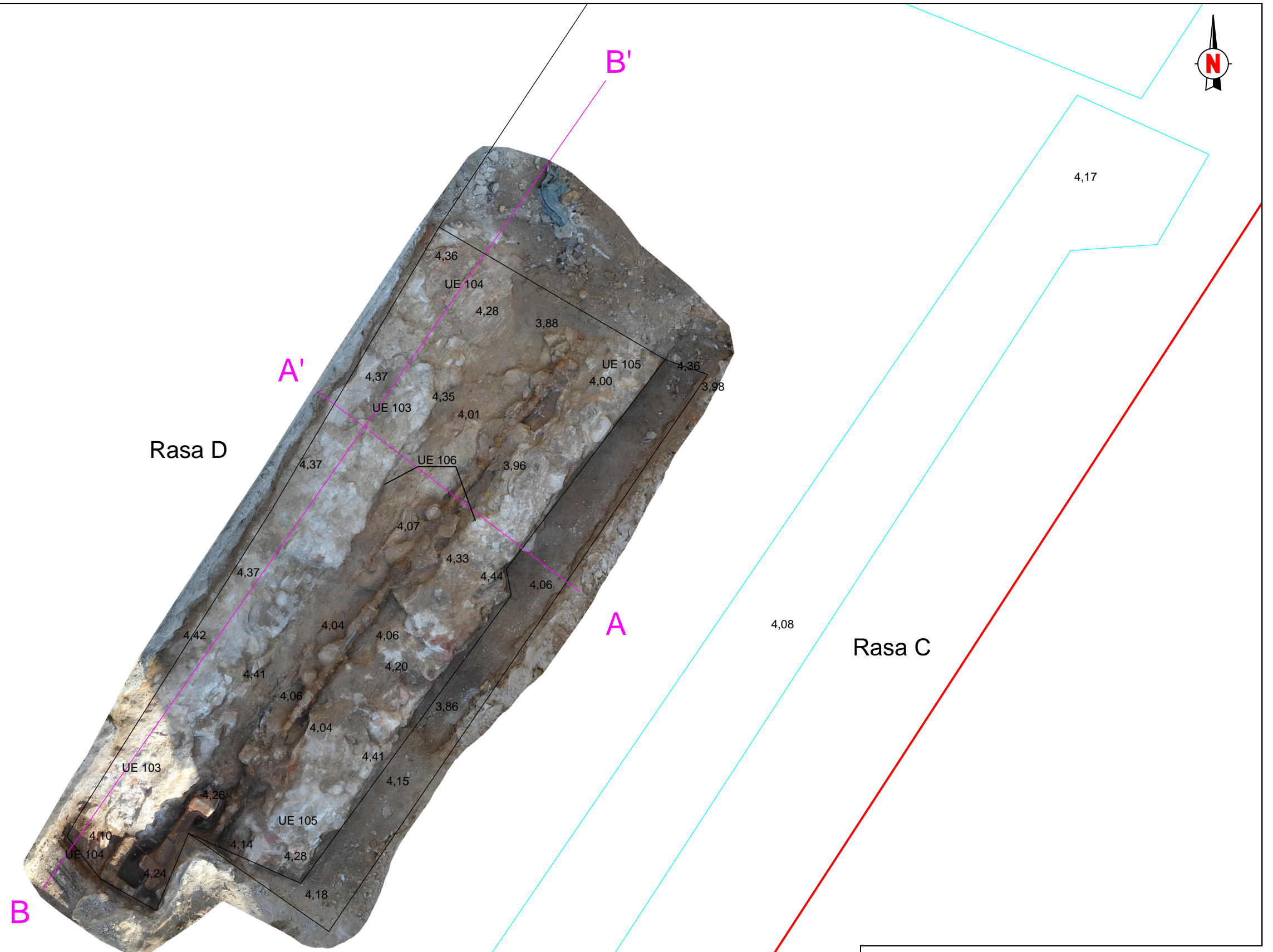
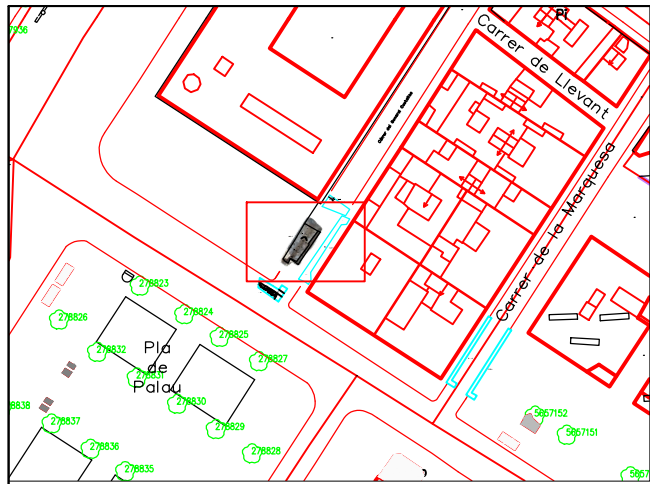
TÍTOL DEL PLÀNOL	Planta detall claveguera UE 107/108
------------------	-------------------------------------

	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca
--	---

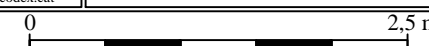
Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca	
---	--

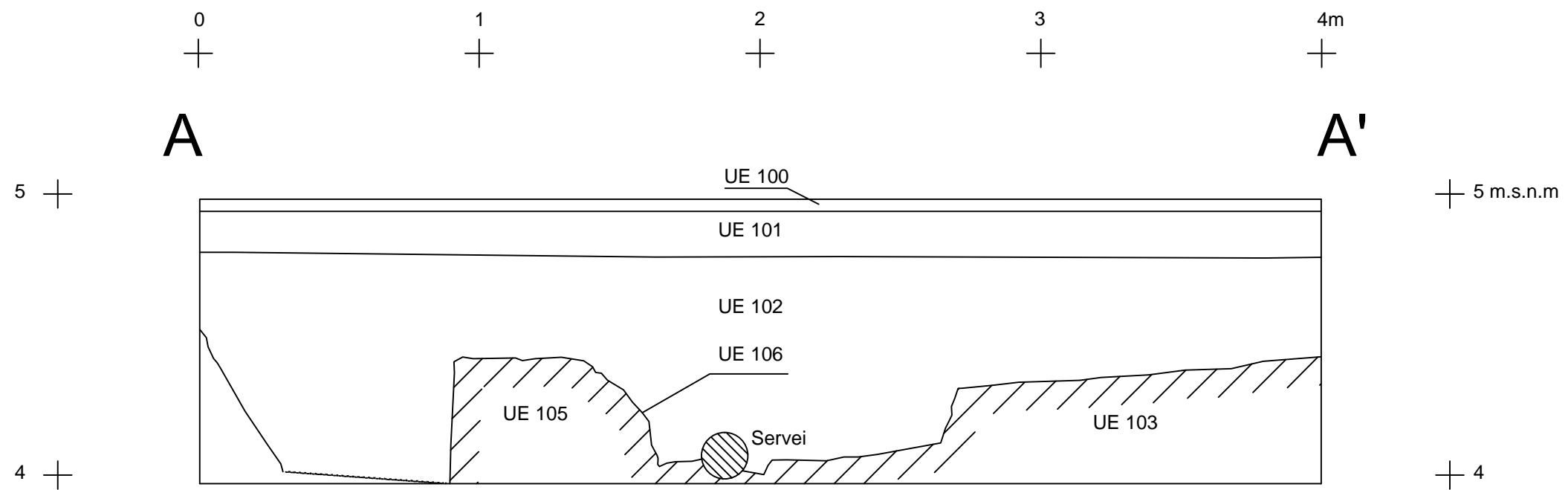
CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T.935531587 F.935531588 E-mail: codexben@codex.cat

DIN A3	Escala: 1:20	0 1 m	Data: Març 2016	Núm. 3
--------	--------------	--------	-----------------	--------

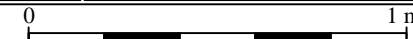

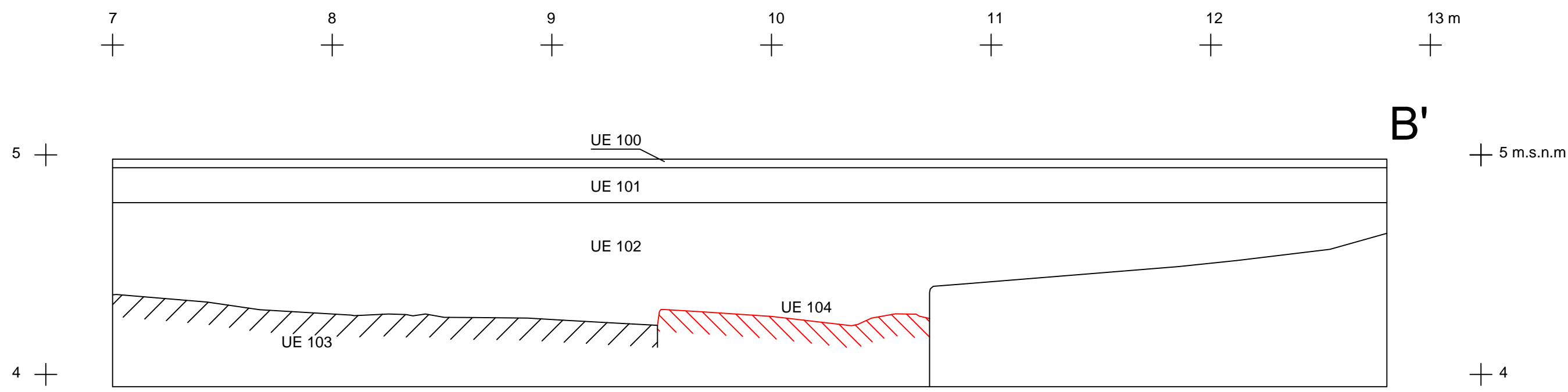
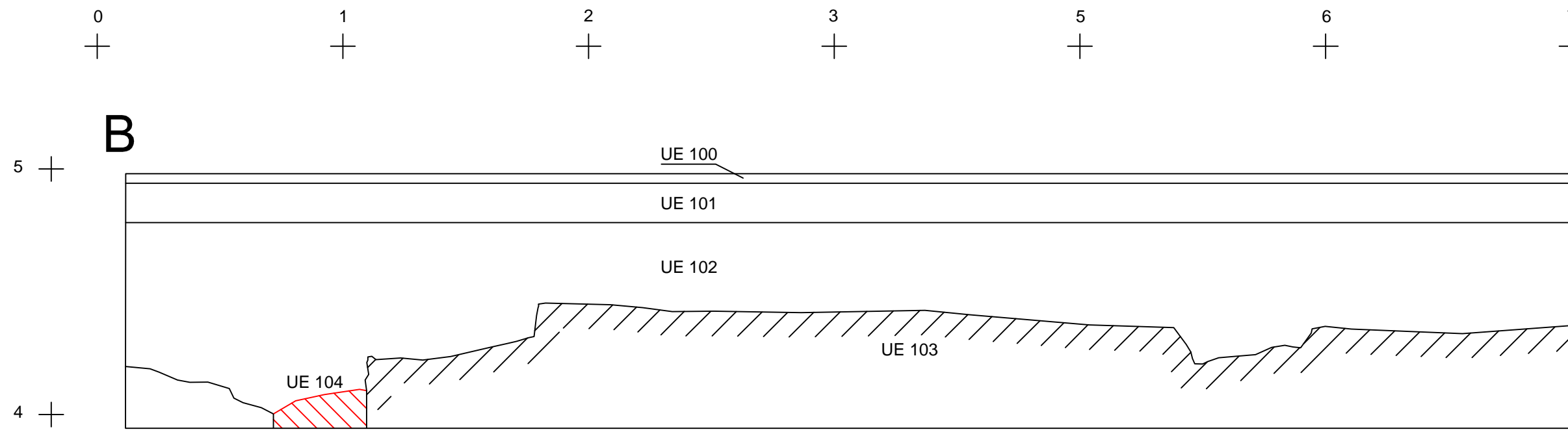
C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
 BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Planta detall de la derivació del Rec Comtal i eixos de secció		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T.935531587 F. 935531588 E-mail: codexbcn@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:50		Data: Març 2016 Núm. 4

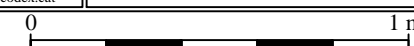

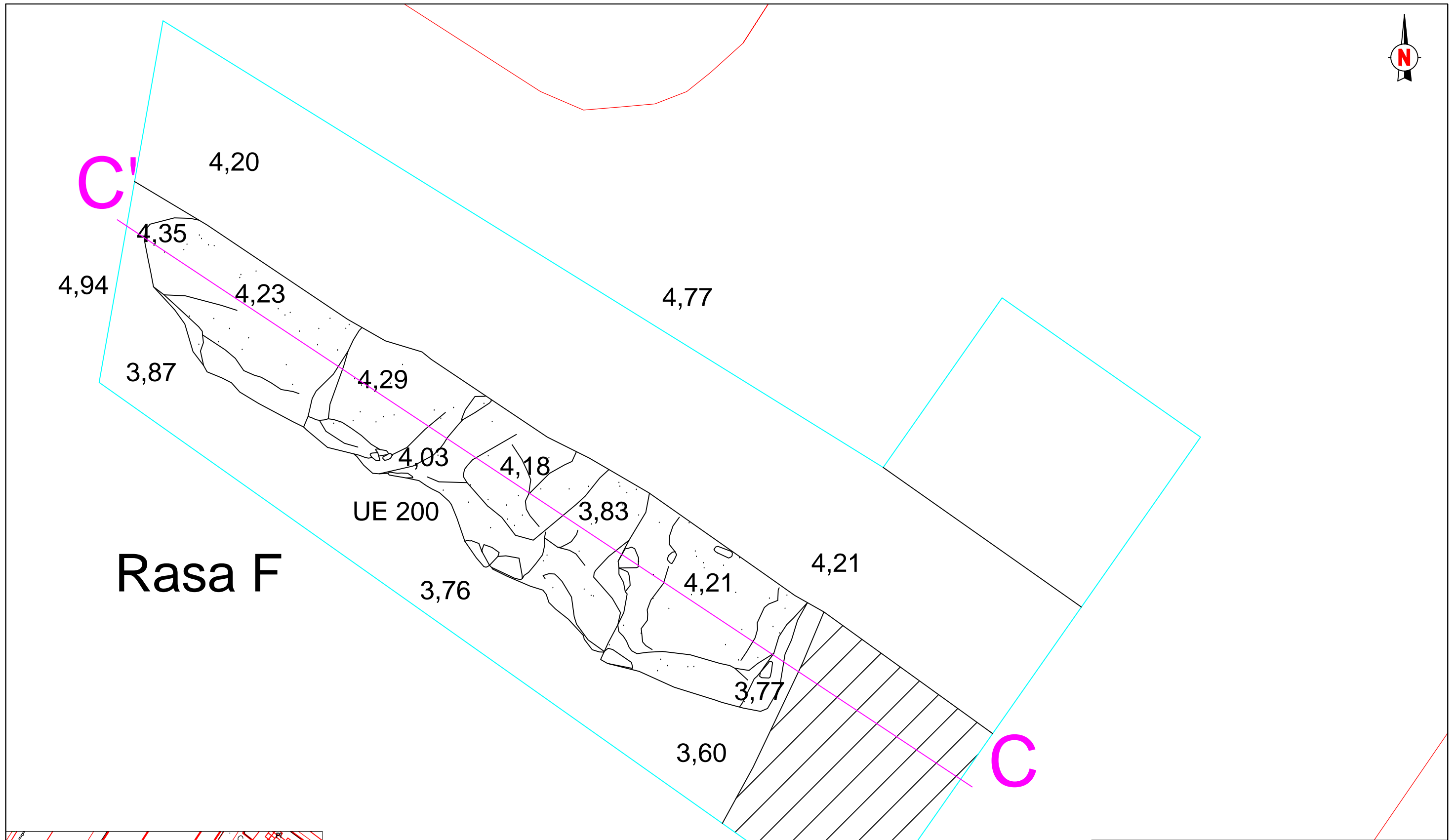
C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
 BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Secció A-A'		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T.935531587 F. 935531588 E-mail: codexbcn@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:20		Data: Març 2016
			Núm. 5

C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
 BARCELONA (BARCELONÈS)

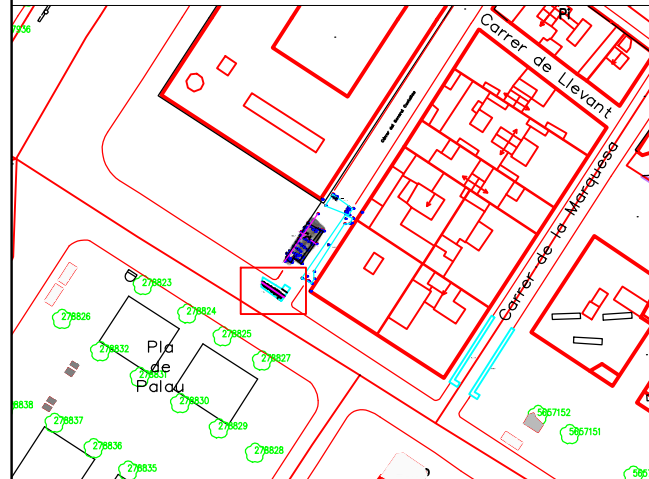
INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Secció B-B'		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T. 935531587 F. 935531588 E-mail: codexbcn@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:20		Data: Març 2016
			Núm. 6

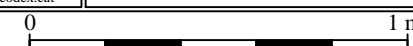

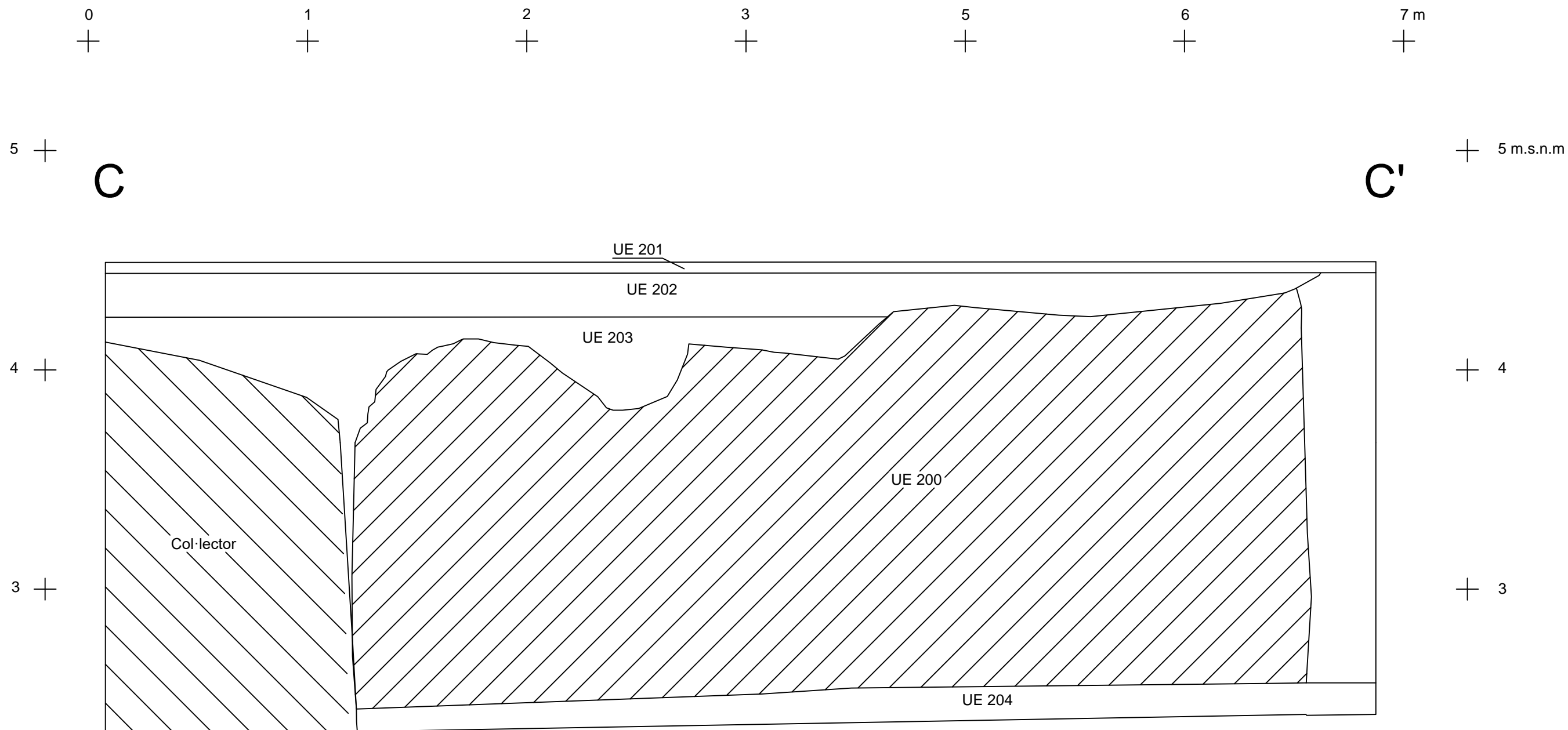
Rasa F

UE 200

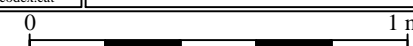
C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Planta detall UE 200 i eix de secció		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T. 935531587 F. 935531588 E-mail: codexben@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:20		Data: Març 2016
			Núm. 7

C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. DEL GENERAL CASTAÑOS, 2-2B
 BARCELONA (BARCELONÈS)

INTERVENCIÓ	C. DE LA MARQUESA, 1-1B / C. del GENERAL CASTAÑOS, 2-2B Barcelona. Codi 009/16		
TÍTOL DEL PLÀNOL	Secció C-C'		
 <small>CARRER LLULL 57-59 08005 BARCELONA T. 935531587 F. 935531588 E-mail: codexbcn@codex.cat</small>	Autors: Rubén Ramírez - Rafael Piera - Jordi Ardiaca		
	Direcció arqueològica: Jordi Ardiaca		
DIN A3	Escala: 1:20		Data: Març 2016
			Núm. 8

ANNEX 2. INVENTARI D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 100
Estructura	Compacta	Geològica			
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
		Artificial	material Constructiu		3 5
Igual a		Datació	XX	Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació			
Farceix	Farcit per	Vorera			
Talla	Tallat per	Observacions			
Es recolza	Se li recolza	Vorera situada a la rasa D, composta per panots, es recolza en la seva preparació, UE 102.			
102					
Es lliura	Se li lliura	Afecció Si ☐	Tipus	% ☐	
		No ☐			

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 101
Estrat		Geològica			
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
		Artificial	formigó		3 5
Igual a		Datació	S. XX	Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació			
102		Preparació de paviment			
Farceix	Farcit per	Observacions			
Talla	Tallat per	Preparació del paviment de la vorera composta per una capa de formigó .			
Es recolza	Se li recolza				
	100				
Es lliura	Se li lliura	Afecció Si ☐	Tipus	% ☐	
		No ☐			

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 102
Estrat	Solta	Geològica	Argila		
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
	Marró	Artificial	material Constructiu		7 6
Igual a		Datació	S. XX	Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació			
103, 104, 105, 107, 108, 200	101	Anivellació			
Farceix	Farcit per	Observacions			
106		Anivellació composta per argiles barrejades amb runa i plàstics, llaunes, etc			
Talla	Tallat per				
Es recolza	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura	Afecció Si ☐	Tipus	% ☐	
		No ☐			

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 103
Estructura	Compacta	Geològica			
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
		Artificial		pedres, material constructiu i morter	3 4 4 5 5 6 6 6
Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació	finals S XVIII-		
	102	Coberta de la volta del Rec Comtal			
Farceix	Farcit per	Observacions	Coberta composta per pedres mitjanes, material constructiu lligats amb morter. Es col·loca a sobre de la volta de la derivació del Rec Comtal UE 104, i es recolza també en el mur lateral UE 105		
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus	
	106	No ☐		%	
Es recolza	Se li recolza				
104, 105					
Es lliura	Se li lliura				

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 104
Estructura	Compacta	Geològica			
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
		Artificial		material Constructiu, morter	3 4 4 6 6 6
Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació	finals del S XVIII		
	102	Volta del Rec Comtal			
Farceix	Farcit per	Observacions	Volta de la derivació del Rec Comtal composta per maons lligats amb morter de caç. Es recolza en el mur UE 105, i se li recolza la cobertura 103.		
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus	
		No ☐		%	
Es recolza	Se li recolza				
105	103				
Es lliura	Se li lliura				

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 105
Estructura	Compacta	Geològica			
Relacions Físiques	Color	Orgànica			Foto. Plan.
		Artificial		material Constructiu, pedres i morter	3 4 5 5 6 6
Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix	Cobert per	Interpretació	finals del S. XVIII		
	102	Mur			
Farceix	Farcit per	Observacions	Mur est de la derivació del Rec Comtal, compost per pedres mitjanes, material constructiu lligats amb morter de calç. Tan sols l'hem documentat 0.56 metres degut a que no era necessari rebaixar més, però aquest continuava.		
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus	
	106	No ☐		%	
Es recolza	Se li recolza				
	103, 104				
Es lliura	Se li lliura				

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE	106	
Retall/Interestrat	<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>		Foto. Plan.		
Relacions Físiques	Color	Orgànica	<input type="text"/>		3	4	
	<input type="text"/>	Artificial	<input type="text"/>		5	5	
Igual a		Datació	<input type="text"/>	Criteri datació			
Cobreix	Cobert per	Interpretació	S XX	<input type="text"/>			
	102	Retall de serveis contemporanis					
Farceix	Farcit per	Observacions					
	102	Retall de diversos serveis contemporanis que tall les estructures 103 i 105. Està farcit per l'anivellació UE102					
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus			
103, 105		No ☐	<input type="text"/>	%	<input type="text"/>		
Es recolza	Se li recolza						
Es lliura	Se li lliura						

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE	107	
Estructura	Compacta	Geològica	<input type="text"/>		Foto. Plan.		
Relacions Físiques	Color	Orgànica	<input type="text"/>		7	3	
	<input type="text"/>	Artificial	pedres, morter				
Igual a		Datació	<input type="text"/>	Criteri datació			
Cobreix	Cobert per	Interpretació	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	102	Coberta de clavaguera					
Farceix	Farcit per	Observacions					
		Coberta de clavaguera composta per pedres lligades amb morter de calç, coberta pel l'anivellació UE 102.					
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus			
		No ☐	<input type="text"/>	%	<input type="text"/>		
Es recolza	Se li recolza						
108							
Es lliura	Se li lliura						

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE	108	
Estructura	<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>		Foto. Plan.		
Relacions Físiques	Color	Orgànica	<input type="text"/>		7	3	
	<input type="text"/>	Artificial	material Constructiu, morter				
Igual a		Datació	<input type="text"/>	Criteri datació			
Cobreix	Cobert per	Interpretació	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	102	Paret de claveguera					
Farceix	Farcit per	Observacions					
		Paret sud de la clavaguera situada contra el tall de la rasa. Composta per maons de 15 per 30 cm lligats amb morter. Se li recolza la seva coberta UE 107 i el cobria parcialment la UE 102.					
Talla	Tallat per	Afecció	Si ☐	Tipus			
		No ☐	<input type="text"/>	%	<input type="text"/>		
Es recolza	Se li recolza						
	107						
Es lliura	Se li lliura						

Definició UE	Textura	Composició	Sector ☐	Zona ☐	UE 200
Estructura	Compacta	Geològica	<input type="text"/>		Foto. Plan.
Relacions Físiques	Color	Orgànica	<input type="text"/>		
	<input type="text"/>	Artificial	material Constructiu, pedres i morter		8
Igual a			Datació	Criteri datació	7
Cobreix	Cobert per		<input type="text"/>	<input type="text"/>	9
	102		Interpretació		8
Farceix	Farcit per		Fonamentació		
Talla	Tallat per		Observacions		
Es recolza	Se li recolza		Fonamentació composta per pedres, maons lligats amb morter de calç.		
Es lliura	Se li lliura		Afecció	Si ☐	Tipus
			No ☐	<input type="text"/>	% <input type="text"/>

ANNEX 3. INVENTARI FOTOGRÀFIC

Num.	Sector	UE
1		
Vista de la rasa A		
2		
Vista de la rasa B un cop excavada.		
3		100 101 103 104 105 106
Vista de la rasa D finalitzada i amb las restes de la derivació del Rec Comtal visibles.		
4		103 104
Vista parcial de la rasa D, on es pot observar la volta de maons UE 104, i una part de la seva coberta UE 103.		
5		103 105 106
Imatge on es veu el mur UE 105 de la rasa D, com també el retall contemporani UE 106.		
6		103 104 105 106
Vista del retall UE 106 així com del mur UE 105 i de la coberta 103 i la volta de la derivació del Rec Comtal UE 104		
7		102 107 108
Vista de la claveguera apareguda a la rasa E.		
8		102 200
Vista de la fonamentació UE 200 apareguda a la rasa F.		
9		200
Vista de la rasa F un cop demuntada la fonamentació UE 200		